

Teologické souvislosti charitativní práce

Některé charakteristiky CHAP

- Motivace ve víře
- Důraz na spirituální a pastorační rozměr
- Opce pro nejslabší
- Advokátní role
- Organizační kultura

Teologie a charitativní práce

- Charitativní práce jako interakce sociální práce a diakonie (teologický pojem)
- Teologie: kritická reflexe (svědectví) víry a praxe společenství této víry
- Členění teologie: biblická, systematická, praktická, etika...
- Diakonika jako reflexe diakonie přiřazována k systematice, etice či praktické teologii

Teologie a charitativní práce

- Teologie pouze jednou ze vztažných disciplin reflexe diakonie
- Diakonie a charitativní práce jako **hybrid**
- **Multidisciplinární** (paralelní pohled na stejný problém) -) **interdisciplinární** (společná interpretace) –) **transdisciplinární** (dlouhodobá těsná spolupráce, rozpuštění hranic) přístup

Teologie a sociální práce

- Code of Ethics – 2000, Montreal (IFSW, IASSW):

„SP je založena na úctě ke zvláštní **hodnotě a důstojnosti** všech lidí a na **právech**, které z toho vyplývají.“

- **diakonie** jako jeden z realizačních prvků církve

Modely vztahu SP a teologie

- **teologie jako zdroj či motiv pro sociální práci
(sociální práce jako prostředek pastorage)**
- **teologie jako prostředek sociální práce**
- **teologie a sociální práce jako discipliny, které si
partnersky pomáhají v naplňování svých cílů
(celostný přístup k člověku)**

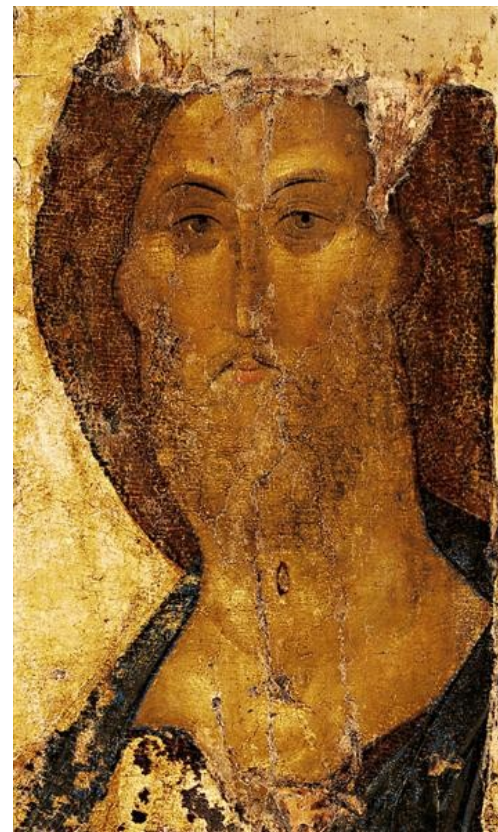
Význam solidarity ve Starém zákoně

- Vlastní zkušenost Izraele z otroctvím a ponížením
 - Řeč nářku
 - Obraz Boha jako pomocníka a zastánce
- ochrana starých, vdov, sirotků nebo cizinců v Tóře:
- sobota
 - desátky
 - zákaz lichvy (úroků)
 - odpuštění dluhů
 - propouštění otroků
 - důraz na spravedlnost

Diakonie v Novém zákoně

Kristus jako Diakon:

"Syn člověka nepřišel,
aby si dal sloužit, ale
aby sloužil a dal svůj život
jako výkupné za mnohé"
(Mk 10,45)

Diakonie v Novém zákoně II

- Diakonie jako sebezapírající se, sebeobětující se služba druhým

x diakonie jako posláním, služba v něčím pověření, zprostředkující (dia-):

- diakonos - člověk „mezi“, zprostředkovatel, mediátor
- diakonia - charakteristická svou existencí „mezi světy“

Charakteristiky Ježíšovy diakonie

- spojení slova a jednání
- Spojení příklonu k Bohu a lidem (dvojpříkázání lásky)
- Eschatologická znamení Božího království („už a ještě ne“), insulárnost uzdravení

„Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ (L 4, 18-19)

Ježíšova diakonie

- Uzdravování
- Vymýtání démonů
- Sycení hladových
- Odpouštění hříchů
- Přijímání hříšníků

Je snadnější říci ochrnutému: „Odpouštěj se ti hříchy,“ anebo říci: „Vstaň, vezmi své lože a chod!“ Abyste však věděli, že Syn člověka má moc na zemi odpouštět hříchy“ – řekne ochrnutému: „Pravím ti, vstaň, vezmi své lože a jdi domů!“ (Mk 2,9-11)

Diakonie v Ježíšově zvěstování

3 texty:

- Mytí nohou učedníkům (J 13)
- Dvojpříkázání lásky a podobenství o milosrdném Samařanu (L 10, 25-37)
- Řeč o posledním soudu (Mt 25)

Diakonie v Ježíšově zvěstování

O posledním soudu:

- Král odpoví a řekne jim:
,Amen, pravím vám, cokoliv
jste učinili jednomu z těchto
mých nepatrných bratrů,
mně jste učinili.' (Mt 25, 40)
- Kdo jsou Ježíšovi nepatrní
bratři?

Skutky (tělesného) milosrdenství

- Navštěvovat nemocné
 - Dát napít žíznivým
 - Dát najíst hladovějícím
 - Osvobozovat zajaté
 - Oblékat nahé
 - Ujímat se cizinců
 - (Pohřbívat mrtvé)
- Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.' (Mt 25, 35-36)

Diakonie učedníků

- Klíčovým pojmem společenství (koinonia) - participace
- služba potřebným jako jedno z charismat (1K 12,28)
- církev jako Tělo Kristovo, participace: účast na Kristu a vzájemná solidarita
- diakonia jako péče o zdařilé společenství (Armbruster)

Všichni, kdo uvěřili, byli jedné mysli a jednoho srdce a nikdo neříkal o ničem, co měl, že je to jeho vlastní, nýbrž měli všechno společné. Boží moc provázela svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše a na všech spočívala veliká milost. Nikdo mezi nimi netrpěl nouzi, neboť ti, kteří měli pole nebo domy, prodávali je a peníze, které utržili, skládali apoštolům k nohám. Z toho se rozdávalo každému, jak potřeboval. (Sk 4, 32 - 35)

Diakonie učedníků

- Sk 6: raná diferenciacie na duchovní a charitativní službu
- Odlišné funkce personálně spojené

V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl. A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. Bratří, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. My pak budeme i nadále věnovat všechn svůj čas modlitbě a kázání slova.“ (Sk 6,1-4)

Tři směry

- **systematicko teologický přístup (kérygmatický):** odůvodňuje charitativní práci vztahem k církvi (např. koncept diakonie jako konstitutivního znaku církve)
- **sociálně etický (empirický):** vychází z reálných podob institucionalizované charitativní práce a zdůrazňuje její společenský rozměr (politický a ekonomický rozměr charitativní práce)
- **spirituální:** zaměřuje se na žitou spiritualitu v charitativní práci (např. koncept diakonické kultury)

Kérygmatický přístup

- Základní otázkou vztah církve a diakonie
- Christologické a eklesiologické zakotvení
- Vychází z tradice dialektické teologie

Philippi: „Stručně řečeno: *V sociálních otázkách dluží sbor světu sám sebe.*“

Empirický přístup

- Vychází z reality charitativní práce (empirie)
- Sociálně etický důraz
- Křesťanské podnikání (Jäger)
- Přitakání sekularizaci, důraz na společenský rozměr diakonie

Wendland: „Je tedy také *diakonát lásky* v rámci *„normální“ společenské existence* lidí v daných existujících dějinných sociálních podmínkách”

Spirituální přístup

- Důraz nikoli na dogmatiku nebo etiku, ale na “měkké faktory”, na žitou spiritualitu v charitativní práci
- Otázky spirituality v sociální práci nebo diakonické kultury (Hofmann)

Trinitární teologie

- Jeden Bůh ve třech osobách - jednota Otce, Syna a Ducha svatého jako tajemství lásky a pravzor empatie: Bůh ne jedinec, ale společenství, jednota v rozmanitosti, uznání plurality
 -) perichoreze
- Tradice rozlišování úlohy osob – různé podoby diakonie
 -) apropiace

Trinitární odůvodnění diakonie

- christologie
- teologie stvoření
- pneumatologie

Christologie

Diakonická christologie
Fritze Lienharda:

- Diakonie jako postoj tváří v tvář zlu, zde kontakt s diakonií
- Slovo o kříži jako třetí cesta, přemožení zla skrze jeho vzetí na sebe v Kristu

Stvoření

Heinz Rüegger a Christoph Sigrist: zakotvení v teologii stvoření

- Pomáhání jako antropologická konstanta, nic specificky náboženského či křesťanského

Pneumatologie

- Ježíšovo pomazání Duchem jako základ jeho diakonie
- Duch jako dárce charismat ke službě
- eklesiologie těla Kristova a solidární diakonie U. Bacha
- Diakonická spiritualita

